

MESTSKÝ ÚRAD V ŽILINE

Materiál na rokovanie pre
komisií Mestského zastupiteľstva v Žiline

Číslo materiálu: ____/2018

K bodu programu

OCENENIE OSOBNOSTÍ MESTA ŽILINA ZA ROK 2017

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodová správa
3. Materiál – Zdôvodnenie ocenení

Materiál prerokovaný:

Predkladá:

Ing. Igor Choma
primátor mesta Žilina

Zodpovedný za vypracovanie:

PhDr. Pavol Čorba
vedúci odboru tlačového a zahraničných vecí

Žilina, marec 2018

NÁVRH NA UZNESENIE

Mestské zastupiteľstvo v Žiline

I. udeľuje ocenenia osobnostiam mesta Žilina za rok 2017

a) Čestné občianstvo mesta Žilina

Ján Štofko

b) Cena mesta Žilina

Ivan Leitman

Rudolf Vrba a Alfred Wetzler (obaja in memoriam)

c) Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Žilina

Jozef Feiler

Štefan Pelikán

d) Cena primátora mesta

Marcel Mous

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Mesto Žilina každoročne oceňuje osobnosti alebo kolektívy, ktoré sa v Žiline narodili, žili alebo žijú, tvorili alebo tvoria, resp. ktoré sa významnou mierou zaslúžili o reprezentáciu nášho mesta vo svete, hoci v Žiline nežili. Verejnosť mala možnosť posielat' nominácie na udelenie ocenenia do 28. 2. 2018. Následne bola v zmysle všeobecne záväzného nariadenia č. 25/2016 o udeľovaní ocenení osobnostiam mesta Žilina vytvorená „veľká porota“ zložená z vážených občanov Žiliny zastupujúcich komunity pôsobiace na území mesta, resp. významní tvorcovia, štatutári významných inštitúcií a organizácií pôsobiacich na území mesta, občania v minulosti ocenení mestom a pod. Celkovo bolo nominovaných 48 osobností a kolektívov, medzi nominovanými boli aj nominácie z predošlých rokov, ktoré získali minimálne 1 hlas. Zo 47 oslovených členov „veľkej poroty“ svoje hlasy v stanovenom termíne odovzdalo 37 členov. Následne zoznam nominovaných s hlasmi „veľkej poroty“ posúdila komisia pre udeľovanie ocenení, zvolená mestským zastupiteľstvom uznesením č. 53/2017 zo dňa 4. 5. 2017. Hlasovalo všetkých 11 členov komisie. Výsledkom je návrh na udelenie ocenení mesta za rok 2017. Konečné rozhodnutie o udelení ocenenia mesta prislúcha Mestskému zastupiteľstvu mesta Žilina.

MATERIÁL

Zdôvodnenie ocenení

Čestné občianstvo mesta Žilina

Ján ŠTOFKO (*1954 v Žiline)

Je absolventom Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Kronikárom mesta Žilina je od roku 1989, čiže v súčasnosti píše už tridsiatu knihu o dianí v našom meste i o pôsobení Žilinčanov mimo neho. Snaží sa udalosti nekomentovať, iba ich vecne popisovať. Svojou prácou zachytáva súčasnosť, čo v budúcnosti môžu využiť ako podklady bádatelia, historici či záujemci o Žilinu. Od roku 1995 pracoval na Mestskom úrade v Žiline, kde mal na starosti aj kultúrne podujatia. Mnoho rokov sa ako organizátor a koordinátor venoval Staromestským slávnostiam, a to už od ich prvého ročníka v roku 1996. Na starosti mal aj zahraničnú spoluprácu. Ako hlavný organizátor sa podieľal na viacerých prezentáciách Žiliny v zahraničí (Varšava, Belehrad, Viedeň, Praha, Koper, Mníchov). Od roku 2016 je na dôchodku. V roku 1993 bol vymenovaný Mestským zastupiteľstvom do funkcie kronikára mesta, v práci na Kronike mesta Žilina naďalej pokračuje.

Cena mesta Žilina

Ivan LEITMAN (*1956)

Je zakladateľom a výkonným riaditeľom občianskeho združenia Náruč – Pomoc deťom v kríze (vzniklo v roku 1997), ktoré poskytuje komplexnú starostlivosť týraným, zneužívaným a zanedbávaným deťom. Poskytuje tiež poradenstvo pre obete domáceho násillia, poradenstvo pre rodiny ohrozené domácim násillím, organizuje tréningy, semináre, školenia pre pracovníkov prvej línie a ďalšie pomáhajúce profesie, vykonáva prevenciu týrania, zneužívania a zanedbávania detí pre žiakov základných škôl, rozvíja dobrovoľníctvo, zvyšuje informovanosť verejnosti o problémoch domáceho násillia. Publikuje a prekladá materiály zamerané na problematiku domáceho násillia, sexuálneho zneužívania detí a komerčného sexuálneho vykorisťovania a uskutočňuje aktivity smerujúce k systémovým zmenám s cieľom zlepšiť postavenie obetí domáceho násillia. Vo februári roku 2000 zriadil Detské krízové centrum Náruč, ktorého služby môže využiť súčasne 22 klientov.

Rudolf VRBA (*1924 – 2006) a **Alfred WETZLER** (*1918 – 1988) (obaja in memoriam)

Rudolf Vrba (pôvodne Walter Rosenberg) sa narodil v Topoľčanoch v roku 1924, zomrel vo Vancouveri (Kanada) v roku 2006. Alfred Wetzler sa narodil v Trnave v roku 1918. Spoločne utiekli z koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau a poskytli spojencom informácie o masových vraždách, ktoré sa tam vykonávali počas holokaustu. Materiál – 32 strán informácií, ktoré spolu v apríli 1944 nadiktovali židovským predstaviteľom v Žiline na Slovensku, sa stali známymi ako Vrbova a Wetzlerova správa. Je považovaná za jeden z najdôležitejších dokumentov 20. storočia, lebo bola prvou detailnou informáciou o tábore,

ktorá sa dostala k spojencom a bola označená za vierohodnú. Hoci bolo uvoľnenie správy pre verejnosť z nepochopiteľných dôvodov pozdržané, vďaka nej sa zachránili mnohé životy.

Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Žilina

Jozef FEILER (*1953, Košeca)

Po ukončení strednej priemyselnej školy elektrotechnickej začal pracovať v ČSD (neskoršie ŽSR) vo svojom odbore, neskoršie ako ekonóm v Oblastnom riaditeľstve ŽSR v Žiline. V roku 2003 dostal ocenenie od ministra dopravy pôšt a telekomunikácii SR Pavla Prokopoviča Zaslúžilý zamestnanec dopravy, pôšt a telekomunikácii. V Žiline býva od r. 1970. V roku 2005 založil webovú stránku www.zilina-gallery.sk, na ktorej dôkladne a kvalitne mapuje históriu Žiliny, mestské reálie, osobnosti, udalosti. Táto webová stránka je ojedinelá svojho druhu na Slovensku, nielen rozsahom rôznych kategórií, ale aj množstvom fotografií. Nachádza sa nej takmer 60 tisíc fotografií s textami.

Štefan PELIKÁN (*1935, Lietavská Lúčka)

Po ukončení meštianskej školy v Žiline a absolvovaní 1. ročníka na Strednej keramickej škole v meste Teplice-Šanov študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe. Figuratívnu tvorbu sa učil u prof. Jana Laudu, portrétnu tvorbu a medailérstvo u prof. Otakara Španiela. V rokoch 1956 – 1970 pracoval ako grafik-návrhár v Žiline. Od r. 1970 je výtvarníkom v slobodnom povolání. Žije a tvorí v Lietavskej Lúčke. Štefan Pelikán je umelec širokého záberu s rozsiahlymi tvorivými záujmami. V jeho tvorbe dominuje sochárska práca od monumentálnych pamätníkových diel svetského i sakrálneho charakteru až po drobnú plastiku, pamätne medaily a plakety s dôrazom na portrét, pričom využíva aj počítačovú techniku. Bohato je tiež zastúpená maliarska tvorba, predovšetkým krajinomalba, portrét a zátišia, figuratívna tvorba, ale aj grafika a scénografia.

Cena primátora mesta

Marcel MOUS (*1937, Essen, Belgicko)

Svoju mladosť strávil v susednej dedine Kalmthout. Po ukončení štúdia pracoval pre Národnú spoločnosť belgických železníc. Oženil sa v roku 1959 s Antoinettou De Backer. Od roku 1961 žije v Essene. Pôsobil ako tajomník a spoluzakladateľ Rady pre cestovný ruch v Essene, zástupca a sprievodca združenia VTT (Flámske kultúrne a cestovateľské združenie), zakladateľ miešaného speváckeho zboru „Zing met ons“ (Spievaj s nami), zakladateľ združenia „Malá Fatra vriendenkring Essen Žilina“ (Združenie priateľov Malej Fatry, Essen-Žilina). Dňa 20. 5. 2005 dostal ocenenie „Den Suykernbuyk“ z Nadácie Davidsfonds (Flámske kultúrne združenie) v Essene za svoj prínos komunite. Pred mnohými rokmi sa z vlastnej iniciatívy naučil po slovensky a je veľkým propagátorom Slovenska a jeho kultúry v Belgicku. Jeho osobné priateľstvo so Zlatoňom Bábikom vytvorilo základ pre dohodu o partnerstve medzi Essenom a Žilinou od roku 2003.